

Naturinventering av Stora Börsjär i Pargas kommun

Mikael von Numers

Inventeringen gjordes den 11 September 2017 ca kl. 11.30 – 13.30 under goda väderförhållanden. Det inventerade området innefattar Stora Börsjärs norra och mellersta delar (se karta). Tidpunkten för inventeringen var trots den sena tidpunkten på året fortfarande lämplig för att bedöma vegetationen och för att hitta naturtyper skyddade enligt naturvårds- och skogslagen, men inte längre lämplig för att värdera fågelfaunan.

Området genomletades omsorgsfullt fotograferades och värderades figurvis. Jag sammanställde även en lista över kärlväxarterna (Tabell 1) som sågs i området.

Stora Börsjär är en naturskön holme i mellanskärgårdsmiljö. Det inventerade området karakteriseras av kala eller lavbeksädda klipp- och bergsområden i de norra och västra delarna och av dungar av gammal tallskog med inslag av al och glasbjörk i de centrala delarna. Skogstypen är huvudsakligen av CIT (Cladinatyp), ECT (kråkbär-ljungtyp) och VT (lingontyp) med undervegetation som domineras av lingon *Vaccinium vitis-idaea*, blåbär *Vaccinium myrtillus* (ställvis odon *V. uliginosum*), kruståtel *Deschampsia flexuosa*, ljung *Calluna vulgaris*, kråkris *Empetrum nigrum* och skogsbräken *Dryopteris carthusiana*. I områdets sydvästra del dominerar klibbal *Alnus glutinosa* och en *Juniperus communis*. Holmen är trots sin huvudsakliga karghet rätt artrik och ca 120 kärlväxarter påträffades. Mot nordväst finns en långsmal muddrad vik. Nära botten av denna finns två grunder av fiskestugor. Holmen uppges alltid ha varit obebodd sånär som på fiskare som vistats där tillfälligt. Egentliga spår av att holmen tidigare skulle ha betats av husdjur sågs inte, förutom den vanligen betesgynnade staggen *Nardus stricta* i närheten av husgrunderna.

Stränderna är huvudsakligen för vind och vågor starkt exponerad klippstrand, med inslag av morän och ställvis stenar. Strandvegetationen är för detta skärgårdsområde typiskt med arter som denna tid på året domineras av gultåtel *Deschampsia bottnica*, kvickrot *Elymus repens*, strandråg *Leymus arenaria*, rörlan *Phalaris arundinacea* och strandlysing *Lysimacha vulgaris*.

Fågelfaunan kunde inte inventeras men utgående från min kännedom om denna på holmar i närheten och utgående från tillgängliga naturtyper kan man räkna med en förekomst av ordinära skogsfågelarter såsom bofink, lövsångare, törnsångare och, i de öppna partierna fiskmå, drillsnäppa, stenskvätta, ärtsångare och sädesärta. Ejder häckar med högsta sannolikhet i området. Spår av att havsörn skulle häcka sågs inte.

Flygfoto över Stora Börsskär. Området NV om den gula linjen inventerades. De fem delområdena är avgränsade och numrerade.

Det inventerade området delområdesvis

Delområde 1

Områdets norra del inklusive den västra stranden. Huvudsakligen kalt eller lavbeklätt berg med klippstrand. Några hällkar med bl.a. *Eleocharis mamillata*. Vegetationen domineras av spridda små tallar och enar *Juniperus communis*. I undervegetationen ses som dominerande *Empetrum nigrum*, *Carex nigra*, *Deschampsia flexuosa* och *Vaccinium uliginosum*.

Norra delen av delområde 1 sett mot VNV.

Delområde 2

Däld med mosstäckt mark, men även fuktigare partier. Gammal tallskog som förefaller att vara i det närmaste orörd. Även döda tallar och torrakor. I undervegetationen dominerar *Juniperus communis*, *Calamagrostis epigejos*, *Carex nigra*, *Luzula pilosa*, *Vaccinium vitis idae*, *Rubus chamaemorus* och *Empetrum nigrum*. Mossorna domineras av björnmossa (*Polytrichum* sp.), väggmossa *Pleurozium schreberi* och husmossa *Hylocomium splendens*.

Delområde 2 sett mot NNV

Delområde 3

Vikbotten med gles vass som övergår i klibbalslund med tät undervegetation. Högre upp från stranden övergår denna i torrare mark och en blandning av klibbal och snår av en. Dominerande arter i undervegetationen utgörs av vass, *Convolvulus sepium*, *Danthonia decumbens* (strandnära området) och högre upp *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris filix-mas*, *Maianthemum bifolium*, *Ribes alpinum*, *Rubus idaeus* och *Viola canina*.

Delområde 3 (strandnära). Klibbalslund med tät undervegetation.

Delområde 3 (högre upp). Blandning av klibbal och snåriga enar

Delområde 4

Till övervägande del kalt eller lavbeklätt berg med småtallar, krypen, ljung *Calluna vulgaris* och kråkris *Empetrum nigrum*. Vid stranden en smal klubbalsbård.

Delområde 4

Delområde 5

Utgör en fortsättning av delområde 2. Gammal tallskog med spridda klibbalar, glasbjörkar och rönнар. Skogen är uppenbarligen i det närmaste i naturligt tillstånd. I undervegetationen ses som dominerande *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis idae*, *Empetrum nigrum*, *Deschampsia flexuosa* och *Equisetum sylvaticum*.

Delområde 5

Sammanfattning

I området sågs inte naturtyper som hör till de skyddade i naturvårdslagen § 29 eller skogslagen § 10. Av arterna som klassas enligt hotgrad i Rassi m.fl. (2010) sågs gulmåra *Galium verum* (VT sårbar) och stagg *Nardus stricta* (NT nära hotad). Området är som helhet betraktat naturskönt, vilket medför att man omsorgsfullt måste ta i beaktande landskapsmässiga synvinklar vid eventuellt byggande. Bestånd av gamla orörda tallar är i dag en sällsynthet i Finland. Önskvärt vore att bestånden kunde bevaras. Ur naturvårdssynvinkel förefaller det mig som om den lämpligaste platsen för eventuella byggrätter skulle vara i närheten av den djupa muddrade viken på gränsen mellan delområdena 4 och 5.

Pertti Rassi, Esko Hyvärinen, Aino Juslén & Ilpo Mannerkoski (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010

Mikael von Numers, FD, docent

Slottsgatan 33A 20100 Åbo, mnumbers@abo.fi

Tabell 1.

På Stora Börskär påträffade kärlväxtarter

<i>Achillea millefolium</i>	<i>Centaurium pulchellum</i>
<i>Agrostis canina</i>	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>
<i>Agrostis capillaris</i>	<i>Cirsium arvense var. arvense</i>
<i>Agrostis stolonifera</i>	<i>Danthonia decumbens</i>
<i>Allium schoenoprasum</i>	<i>Deschampsia bottnica</i>
<i>Alnus glutinosa</i>	<i>Deschampsia flexuosa</i>
<i>Alopecurus arundinaceus</i>	<i>Dryopteris carthusiana</i>
<i>Angelica archangelica ssp. litoralis</i>	<i>Dryopteris dilatata</i>
<i>Angelica sylvestris</i>	<i>Dryopteris filix-mas</i>
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	<i>Eleocharis mamillata</i>
<i>Anthriscus sylvestris</i>	<i>Eleocharis uniglumis</i>
<i>Arabidopsis thaliana</i>	<i>Elymus arenarius</i>
<i>Artemisia campestris</i>	<i>Elymus repens</i>
<i>Aster tripolium</i>	<i>Empetrum nigrum</i>
<i>Atriplex longipes ssp. praecox</i>	<i>Epilobium angustifolium</i>
<i>Atriplex prostrata</i>	<i>Eriophorum angustifolium</i>
<i>Betula pubescens</i>	<i>Eriophorum vaginatum</i>
<i>Bolboschoenus maritimus</i>	<i>Festuca arundinacea</i>
<i>Calamagrostis epigejos</i>	<i>Festuca rubra</i>
<i>Callitriche palustris</i>	<i>Filipendula ulmaria</i>
<i>Calluna vulgaris</i>	<i>Fragaria vesca</i>
<i>Calystegia sepium ssp. sepium</i>	<i>Galium palustre</i>
<i>Cardamine hirsuta</i>	<i>Galium verum</i>
<i>Carex canescens</i>	<i>Geranium robertianum</i>
<i>Carex nigra ssp. nigra</i>	<i>Glaux maritima</i>
<i>Carex panicea</i>	<i>Hypericum perforatum</i>
<i>Centaurea jacea</i>	<i>Isatis tinctoria</i>
<i>Centaurium littorale</i>	<i>Iris pseudacorus</i>

Juncus gerardi
Juncus alpinoarticulatus ssp. nodulosus
Juniperus communis
Leontodon autumnalis
Luzula pilosa
Lycopodium annotinum
Lysimachia thyrsofolia
Lysimachia vulgaris
Lythrum salicaria
Maianthemum bifolium
Melica nutans
Moehringia trinervia
Myosotis laxa ssp. caespitosa
Nardus stricta
Odontites litoralis
Ophioglossum vulgatum
Peucedanum palustre
Phalaris arundinacea
Phragmites australis
Pimpinella saxifraga
Pinus silvestris
Plantago major ssp. intermedia
Plantago maritima
Polygonatum multiflorum
Poa nemoralis
Poa pratensis
Polygonum aviculare ssp. boreale
Potentilla anserina ssp. anserina
Potentilla anserina ssp. egedii
Potentilla argentea
Potentilla palustris
Puccinellia distans ssp. borealis
Ranunculus flammula
Ribes alpinum
Rosa dumalis ssp. coriifolia
Rubus chamaemorus
Rubus idaeus
Rubus saxatilis
Rumex acetosa
Rumex acetosella
Rumex crispus
Sagina procumbens
Salix aurita
Schoenoplectus tabernaemontani
Scrophularia nodosa
Scutellaria galericulata
Sedum acre
Sedum telephium
Senecio sylvaticus
Silene dioica
Silene uniflora
Sonchus arvensis var. maritimus
Sorbus aucuparia
Stellaria graminea
Tanacetum vulgare
Trientalis europaea
Triglochin maritima
Tripleurospermum maritimum ssp. maritimum
Urtica dioica
Vaccinium myrtillus
Vaccinium uliginosum
Vaccinium vitis idaea

Valeriana sambucifolia ssp.salina

Veronica longifolia

Veronica officinalis

Vicia cracca

Vincetoxicum hirundinaria

Viola canina ssp.canina

Viola palustris